

vil jeg bede den ærede Formand om at notere, at vi efter de af den højtærede Minister givne Forklaringer angaaende Tilsynet med Statsvirksomheder, som vi finde fyldestgørende, ikke ønske mod Ministerens Ønske at fastholde Ændringsforslag Nr. 3 og derfor tage det tilbage, dog med en Pointering af, at der efter dette Forslag ikke blot er Tale om Statsvirksomheder, som Ministeren talte om, men ogsaa om kommunale Virksomheder, hvilket dog gør nogen Forskel.

De Bemærkninger, som ere gjorte i Anledning af mit udtalte Ønske om, at vi dog ved denne Lejlighed skulde se at komme derhen, hvor ogsaa ærede Talere sige, at de selv stile hen, at Skole- og Fabrikarbejde ikke maa forenes, have i det væsentlige taget Sigte paa den økonomiske Stilling, hvori Forældrene ville komme, naar deres skolesøgende Børn ikke faa Lov til at arbejde i Fabrikker. Dertil vil jeg gerne have Lov til at bemærke, at saa længe der har været Tale om Fabriklovgivning i Verden, saa længe der har været Tale om at fastsætte og forhøje den Alder, Børn skulle have for at maatte arbejde i Fabrikker, har det altid lydt, selv om der har været Tale om 6 Aars Børn: Forældrene kunne ikke undvære den Fortjeneste, de kunne faa gennem disse Børn. Og det vil blive ved at lyde, indtil vi komme til, at Børnearbejde overhovedet ikke finder Sted mere. Jeg kan ikke se, at den Udtalelse, som det ærede 4de Medlem for 3die Kreds (Lange) fremførte af Dr. Hornemann, at Børn kunde have bedre af at gaa i en Fabrik end at løbe paa Gaden, har noget som helst at betyde imod det af os fremførte og det Argument, jeg har henvist til i Betænkningen, som, i Overensstemmelse med samtlige foreliggende Udtalelser fra Skoleautoriteter, gaar ud paa, at et Barn, som har arbejdet 6 Timer paa en Fabrik, ikke egner sig til at sidde et vist Antal Timer i en Skole og derefter forberede sig til den næste Dag. Det er vor Mening, at det overanstrenger Barnet, ikke til Skade for Fabrikken, men ganske sikkert kun til Skade for Skolen, som bliver Barnets Soveværelse i Stedet for at være det Værelse, hvor det skulde faa den Lærdom, som det kan komme til at trænge til i dets senere Liv. Derfor modsætte vi os, at man vil have denne Barnealder sat ned, saa at vi dog en Gang kunne komme bort fra dette, at Skolerne efter at være blevne saa kostbare, som de ere — jeg tror, det er 6 Mill., Københavns Kommune alene giver for sit Skolevæsen —, ikke kunne gøre Nytte i

Forhold til de mange Penge, der udgives, fordi Skolerne nødsages til at konkurrere med Fabrikkerne. Jeg anbefaler paa ny, at man vedtager Regeringens Forslag paa dette Punkt, thi det vil sikkert melde sig igen, naar vi faa denne Lov at se igen, og hvis det saa ikke gennemføres, vil det atter komme frem, thi vi ere vel nu snart det eneste Land, hvor man endnu tillader, at Skolearbejde og Fabrikarbejde forenes.

I Anledning af den højtærede Ministers Udtalelse om Landbrugets Inddragelse og om Overflødigheden af det Forslag, som desangaaende er blevet stillet, vil jeg gerne henlede den højtærede Ministers Opmærksomhed paa, at naar han lægger saa megen Vægt paa Mejerilokalernes sanitære Forhold og Arbejdernes Sundhed, overser han, at det er ikke Fabriklovgivningens første Formaal, at Arbejderne skulle arbejde under de gunstigst mulige sanitære Forhold. I den Lovgivning, som vi afløste i 1901, og som havde gældt fra 1873, fandtes der ikke en eneste Bestemmelse med Hensyn til Arbejdernes Arbejdsforhold og Fabrikernes Indretning, den var kemisk fri for enhver Bestemmelse i den Retning, den angik udelukkende beskyttede Personer, Børn og unge Mennesker og deres Arbejdstid. Nu have vi altsaa i 1901 faaet en Fabriklovgivning, som i Lighed med al moderne Fabriklovgivning ogsaa omfatter Fabriklokalernes Indretning, Sundhed og Sikkerhed. Men det er ikke nogen Grund til at lade det oprindelige og det væsentligste Formaal med Fabrik- og Værkstedslgivning ude af Betragtning, nemlig de beskyttede Personers Arbejdstid. Og den højtærede Minister vil ikke kunne benægte, at saa længe Mejerierne og Møllerne paa Landet ikke ere indbefattede under Fabriklovgivningen, vil man i dem kunne beskaeftige Børn og unge Mennesker Dag og Nat, Søn- og Helligdage. Det er et Moment, som for os har været afgørende med Hensyn til at stille Forslag om deres Inddragelse, Arbejdstiden og Retten til at arbejde. Det er det, som det ærede Medlem for 4de Kreds (Koefoed) kalder generende. Ja, naturligvis er det generende, men det er ogsaa derfor, det ikke er overflødig. Hvis en Fabriklovgivning ikke var generende, vilde den ikke være til Fordel for dem, som den er bestemt til at være til Fordel for. Naar den højtærede Minister gør opmærksom paa, at det er nødvendigt for unge kvindelige Arbejdere i Landbruget at arbejde paa andre Tider, end det ellers er tilladt, for deres Uddannelses Skyld, vil jeg henvise den højtærede Minister til Ændringsforslag